

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ที่มาใช้บริการคลินิกนิรนามสภากาชาดไทย สาขาเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 1 ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2550

ประชากร

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ผู้ใช้บริการในคลินิกนิรนาม สภากาชาดไทย สาขาเชียงใหม่ ที่เคยตรวจเลือดแล้วพบว่าติดเชื้อเอชไอวี ทั้งเพศหญิงและชาย มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป เคยบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สามารถสื่อสารเข้าใจภาษาไทยและยินดีเข้าร่วมการศึกษา จำนวน 37 คน

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายต่อเดือน เงินเก็บต่อเดือน หนี้สินทั้งหมด การอยู่อาศัย การออกกำลังกาย และการปฏิบัติธรรม

ส่วนที่ 2 การบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ได้แก่

2.1 ประเภทของผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ เลือกได้ มากกว่า 1 คำตอบ จาก 5 คำตอบ คือ ผลิตภัณฑ์เสริมโปรตีน ผลิตภัณฑ์เสริมวิตามิน

ผลิตภัณฑ์เสริมเกลือแร่ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและผลิตภัณฑ์เสริมอาหารแบบรวม ความหมายของแต่ละคำตอบ มีดังนี้

เลือก หมายถึง บริโภค

ไม่เลือก หมายถึง ไม่บริโภค

2.2 ปริมาณที่บริโภค เป็นข้อความแบบเลือกตอบ ความหมาย ของแต่ละคำตอบ มีดังนี้

2.2.1 ปริมาณที่บริโภคที่ถูกต้อง หมายถึง ปริมาณที่บริโภคที่ถูกต้อง โดยได้รับคำแนะนำจากผู้ที่มีความรู้จริงตรงตามหลักวิชาการ ได้แก่ ข้อ 1, 4, 5, 6 และ 7

2.2.1 ปริมาณที่บริโภคที่ไม่ถูกต้อง หมายถึง ปริมาณที่บริโภคที่ไม่ถูกต้อง โดยได้รับคำแนะนำจากผู้ที่ไม่มีความรู้จริงตามหลักวิชาการ ได้แก่ ข้อ 2 และ 3

2.3 ระยะเวลาในการบริโภค เป็นข้อความแบบเลือกตอบ แบ่งเป็น

2.3.1 บริโภคน้อยกว่า 1 ปี

2.3.2 บริโภค 1 ปี

2.3.3 บริโภค 2 ปี

2.3.4 บริโภคมากกว่า 2 ปี

2.4 ลักษณะการบริโภค เป็นข้อความแบบเลือกตอบ ความหมายของแต่ละคำตอบ มีดังนี้

2.4.1 ลักษณะการบริโภคที่ถูกต้อง หมายถึง ลักษณะการบริโภคที่ถูกต้องตรงตามหลักวิชาการ ได้แก่ ข้อ 7

2.4.2 ลักษณะการบริโภคที่ไม่ถูกต้อง หมายถึง ลักษณะการบริโภคที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6

2.5 ผลการบริโภค เป็นข้อความแบบเลือกตอบ แบ่งเป็น

2.5.1 ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

2.5.2 ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

2.5.3 ไม่แน่นอน

2.6 แนวโน้มการบริโภค เป็นข้อความแบบเลือกตอบ แบ่งเป็น

2.6.1 บริโภคต่อไป

2.6.2 หยุดบริโภค

2.6.3 เปลี่ยนผลิตภัณฑ์

2.7 แหล่งที่ซื้อ เป็นข้อความแบบเลือกตอบ ความหมายของแต่ละคำตอบ มีดังนี้

2.7.1 แหล่งที่ซื้อที่ถูกต้อง หมายถึง แหล่งที่มีผู้ขายที่เป็นผู้ที่มีความรู้จริงตรงตามหลักวิชาการคอยแนะนำในการบริโภค ได้แก่ ข้อ 1, 3, 5 และ 6

2.7.2 แหล่งที่ซื้อที่ไม่ถูกต้อง หมายถึง ที่มีผู้ขายที่เป็นผู้ที่ไม่มีความรู้จริงตรงตามหลักวิชาการคอยแนะนำในการบริโภค ได้แก่ ข้อ 2 และ 4

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ได้แก่

3.1 ปัจจัยด้านความรู้ เป็นข้อความแบบเลือกตอบ เลือกได้ 1 คำตอบ จาก 3 คำตอบ คือ ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ ความหมายของแต่ละคำตอบ มีดังนี้

ใช่ หมายถึง ข้อความดังกล่าวถูกต้อง

ไม่ใช่ หมายถึง ข้อความดังกล่าวไม่ถูกต้อง

ไม่แน่ใจ หมายถึง ไม่แน่ใจในข้อความดังกล่าว

เกณฑ์การให้คะแนน

3.1.1 ข้อความที่ถูกต้อง หมายถึง ข้อความที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ ข้อ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11 และ 12

ใช่ ได้ 1 คะแนน

ไม่ใช่ หรือ ไม่แน่ใจ ได้ 0 คะแนน

3.1.2 ข้อความที่ไม่ถูกต้อง หมายถึง ข้อความที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ ข้อ 1 และ 10

ใช่ หรือ ไม่แน่ใจ ได้ 0 คะแนน

ไม่ใช่ ได้ 1 คะแนน

การแปลผลความรู้

ระดับความรู้กำหนดจากค่าร้อยละ (จอมขวัญ คุรุکارุณวงศ์, 2542) ดังนี้

ร้อยละ 0.00-33.33 หมายถึง มีความรู้ระดับ น้อย

ร้อยละ 33.34-66.7 หมายถึง มีความรู้ระดับ ปานกลาง

ร้อยละ 66.68-100.00 หมายถึง มีความรู้ระดับ มาก

3.2 ปัจจัยด้านสุขภาพร่างกาย เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบและเติมคำ

เลือกตอบ แบ่งเป็น

3.2.1 ความเจ็บป่วยทางด้านร่างกาย เป็นข้อคำถามแบบ

3.2.1.1 ไม่มีความเจ็บป่วย

3.2.1.2 มีความเจ็บป่วย

และเติมคำ

3.3 ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ

เสริมอาหาร แบ่งเป็น

3.3.1 บุคคลที่มีส่วนช่วยให้ตัดสินใจบริโภคผลิตภัณฑ์

3.3.1.1 ตัดสินใจเอง

3.3.1.2 บุคคลอื่น

3.3.1.3 ทั้งตนเองและบุคคลอื่น

บริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่ช่วยให้ตัดสินใจบริโภคแบ่งเป็น

3.3.2 คำติชมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพหลังจาก

3.3.2.1 ไม่เคยได้รับคำติชม

3.3.2.2 เคยได้รับคำติชม

3.3.3 ราคาของผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร แบ่งเป็น

3.3.3.1 แพงเกินไป

3.3.3.2 พอยอมรับได้

3.3.4 ความสามารถในการซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร แบ่งเป็น

3.3.4.1 ซื้อได้ทุกครั้ง

3.3.4.2 ซื้อได้บางครั้ง

3.4 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ

3.4.1 แหล่งข้อมูลข่าวสาร แบ่งเป็น

3.4.1.1 รับรู้เพียงแหล่งเดียว

3.4.1.2 รับรู้มากกว่า 1 แหล่ง

3.4.2 ผลของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีต่อการตัดสินใจ แบ่งเป็น

3.4.2.1 มี

3.4.2.2 ไม่มี

3.5 ปัจจัยด้านความเชื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ เลือกได้ 1 คำตอบ จาก 3 คำตอบ คือ เชื่อ ไม่เชื่อ ไม่แน่ใจ ความหมายของแต่ละคำตอบมีดังนี้

เชื่อ หมายถึง เชื่อว่าข้อความดังกล่าวถูกต้อง
 ไม่เชื่อ หมายถึง ไม่เชื่อว่าข้อความดังกล่าวถูกต้อง
 ไม่แน่ใจ หมายถึง ไม่แน่ใจในข้อความดังกล่าว

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ความเชื่อที่ถูกต้อง หมายถึง ความเชื่อที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ
 ได้แก่ ข้อ 4, 6, 9 และ 10

เชื่อ 1 คะแนน

ไม่เชื่อ หรือ ไม่แน่ใจ 0 คะแนน

2. ความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง หมายถึง ความเชื่อที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ
 ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 5, 7 และ 8

เชื่อ หรือ ไม่แน่ใจ 0 คะแนน

ไม่เชื่อ 1 คะแนน

การแปลผลความเชื่อ

ระดับความเชื่อกำหนดจากค่าร้อยละ (จอมขวัญ ครุการุณวงศ์,

2542) ดังนี้

ร้อยละ 0.00-33.33 หมายถึง มีความเชื่อระดับ น้อย

ร้อยละ 33.34-66.37 หมายถึง มีความเชื่อระดับ ปานกลาง

ร้อยละ 66.68-100.00 หมายถึง มีความเชื่อระดับ มาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content validity) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามทั้งหมดเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความชัดเจนและถูกต้องของเนื้อหา ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านโภชนาการจำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์จำนวน 1 ท่านและผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถิติและการวิจัยจำนวน 1 ท่าน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ในส่วนของปัจจัยด้านความรู้และปัจจัยด้านความเชื่อ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มคนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ติดเชื่อเอชไอวี/เอดส์ที่มาเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถานีกาชาดที่ 3 เชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ทุกวันพฤหัสบดีแรกของเดือน (กลุ่มพหุศาสตร์สัมพันธ์เพื่อสุขภาพ) และคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งค่าที่ได้โดยเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ .78

การพิทักษ์สิทธิของประชากร

ผู้ศึกษาได้ชี้แจงการพิทักษ์สิทธิของประชากร โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอความร่วมมือจากผู้มาใช้บริการในคลินิกนิรนาม สภากาชาดไทย สาขาเชียงใหม่ในการตอบแบบสอบถามและแจ้งให้ทราบถึงสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการศึกษาครั้งนี้ ผู้ใช้บริการสามารถออกจากการศึกษาในระหว่างการดำเนินการ โดยไม่เกิดผลเสียหายต่อผู้ให้บริการไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งเมื่อผู้ให้บริการตกลงให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและลงชื่อในเอกสารพิทักษ์สิทธิแล้ว ผู้ศึกษาจึงทำการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้รวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2550 ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประชากรคนละ 15 นาที เก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ตรวจสอบความถูกต้องไปวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป การบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย (สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ, 2548)

2. หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แครมเมอร์รี่ (อุเทน ปัญญา, 2549) มีการแปรผลคะแนนดังนี้

ค่าสหสัมพันธ์

0.80 ขึ้นไป	แสดงว่า	มีความสัมพันธ์ มากที่สุด
0.60 – 0.70	แสดงว่า	มีความสัมพันธ์ มาก
0.40 – 0.59	แสดงว่า	มีความสัมพันธ์ ปานกลาง
0.20 – 0.39	แสดงว่า	มีความสัมพันธ์ น้อย
0.01 – 0.19	แสดงว่า	มีความสัมพันธ์ น้อยที่สุด
0.00	แสดงว่า	ไม่มี ความสัมพันธ์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved